

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

לפני:

כב' השופטת, סגנית הנשיאה, יפית מזרחי-לוי

המאשימה: מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד דוד אביטן

נגד

הנאשמים: 1. שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בע"מ

2. עופר קופמן

ע"י ב"כ עו"ד חדוה באום ועו"ד גלעד באום

הכרעת דין

בהתאם להוראות סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי הריני להודיע על זיכוי הנאשמים.

העבירות שיוחסו לנאשמים

1. הנאשמת 1 (החברה):

(1) תקנה 8 (א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), תשס"ז-2007 (תקנות עבודה בגובה) - אי אבטחת עובד בגובה במשך כל זמן העבודה בגובה במערכת מתאימה לבלימת או מניעת נפילה.

(2) תקנה 195 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), תשמ"ח-1988 (תקנות עבודות בנייה) - תחולת דינים.

(3) סעיף 191 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל-1970 (הפקודה) - תחולת דינים.

(4) סעיף 225 לפקודה - עונשין.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

2. הנאשם 2 (הנאשם):

(1) סעיף 222 לפקודה - אחריות מנהלתאגיד או שותף לעבירות שיוחסו לחברה.

תמצית פרטי כתב האישום

3. החברה היא קבלן רשום בפנקס הקבלנים אצל רשם הקבלנים במשרד הבינוי והשיכון.

4. במועדים הרלוונטיים לכתב האישום שימש הנאשם כבעלי החברה ומנהל פעיל בה.

5. ביום 9.10.18 ובמהלך יום העבודה באתר, המנוח אגאבריה מוחמד ז"ל (המנוח) עמד על פיגום עת פעל להתקנת פיגום זיזי באתר ונפל ממנו אל מותו.

6. עקב התאונה נערכה ביקורת באתר והוצאו צווי בטיחות להפסקת העבודות באתר. בביקורת שנערכה נמצאו הליקויים הבאים:

(1) החברה העסיקה את המנוח בגובה בלא שהיה מאובטח במערכת בלימה מתאימה לבלימות או מניעת נפילה באמצעות רתמת בטיחות בזמן עבודתו, וזאת בניגוד לדרישות תקנה 8(א)(1) לתקנות עבודה בגובה.

(2) הנאשם לא נקט באמצעים סבירים למניעת העבירה על ידי החברה.

תמצית סיכומי המאשימה (המדינה)

7. הנאשמים לא כפרו בכך שהחברה קבלן רשום, שימשה ביום 9.10.18 כ"מבצעת הבניה" באתר וכי בזמן זה שימש הנאשם בעליה ומנהל הפעיל של החברה. עוד אישרו הנאשמים את פרטי המקרה בזו הלשון:

"המקרה קרה כדלקמן: המנוח עובד מיומן ומנוסה של קבלן השלד פעל להתקין פיגום זיזי, כמשמעותו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988. בבואו להתקין את הפיגום זיהה כי אחד משני הזיזים עליהם

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

היה אמור להיתלות הפיגום לא הוכנס לבטון מבעוד מועד בזמן היציקה כנדרש. בהחלטה עצמאית וללא קבלת אישור הגורמים הרלוונטיים באתר, או למצער עדכונים, החליט המנוח לקדוח את הזיז לבטון, בניגוד לשיטת העבודה והמקובלת, ולהתקין את הפיגום על אף המחדל. לאחר הכנסת הזיז, הרים המנוף את הפיגום ותלה אותו על שני הזיזים. המנוח עלה על הפיגום, תוך שהוא משוכנע כי הזיז יחזיק את הפיגום וכי הוא אינו עלול ליפול, אולם כששחרר את הפיגום מרצועות המנוף שהחזיקו אותו, נפל הפיגום והתפרק".

8. המדינה מסכימה לתיאור המקרה כפי שהובא מפי הנאשמים.

9. מטעם המדינה העידו בוריס קייקוב - מפקח במשרד העבודה שניגש לאתר מספר שעות לאחר האירוע וצילם תמונות מהזירה (**המפקח קייקוב**); אופיר מנדלבאום - מפקח מטעם משרד העבודה שביקר באתר ביום 15.5.18 וערך דוח ליקויים (**מהפקח מנדלבאום**); יעקב פיקליס - מפקח מטעם משרד העבודה שערך דוח בירו רמס' 8922 לתאונת העבודה (**המפקח פיקליס**); דניאל אבנעים - יועץ בטיחות מטעם חברת "לבטח" שנשכרה על ידי החברה לביצוע ביקורות באתרים השונים של החברה מעת לעת, ובין היתר ערך ביקורת בטיחות עד כשעה וחצי לפני קרות האירוע המתואר בכתב האישום (**היועץ אבנעים**); צבי זרגרי - מנופאי שעבד בצמוד למנוח ביום האירוע והרים באמצעות המנוף את הפיגום המתואר בכתב האישום אל המקום ממנו נפל דקות לאחר מכן (**המנופאי זרגרי**); יהודה (אודי יגרנגי - מנהל העבודה מטעם החברה באתר בזמן האירוע המתואר (**המנהל יקרנגי**)).

10. המדינה הבהירה שהיא "לא מייחסת לנאשמים קצה קצהו של אחריות על מותו המצער של המנוח" אלא כי המנוח עבד "עבודה בגובה" ללא רתמת בטיחות, כאשר האחראים למחדל זה הם החברה, כמבצעת הבנייה, והנאשם שלא נקט באמצעים סבירים למנוע מחדל זה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

11. עבירות לפי דיני הבטיחות בעבודה הוכרו בפסיקה כעבירות אחריות קפידה בהן לא נדרש להוכיח יסוד נפשי והנטל על נושאי המשרה להוכיח שהן נעברו בלי ידיעת המנהל ושננקטו אמצעים סבירים למניעתם.
12. העבודה שביצע המנוח היא בגדר "עבודה בגובה", על פיגום בקומה השלישית. המקום ממנו נפל המנוח לא נחשב לפיגום שהושלם כיוון שמנהל העבודה באתר לא בדק אותו. אף אם התקנת הפיגום הושלמה, הוכח שלא היה לו אזן תיכון, כך שהוא לא גודר כנדרש. הוכח שהמנוח לא נרתם ברמת בטיחות.
13. אשר לאמצעים שננקטו על ידי הנאשם - הוכח שביום התאונה נמצאו ליקויי בטיחות נוספים. מספר שעות לפני התאונה נערכה ביקורת חודשית באתר מטעם חברת "לבטח" של היועץ אבנעים. בביקורת נמצאו ליקויים של גידור מעקות ועבודה בגובה ללא ציוד מגן אישי מתאים. לאחר שהיועץ עזב את האתר (בשעה 11:51) הוא הפנה את תשומת לב הנאשם לליקויים בהודעות וואטסאפ ותמונות. בהודעה נכתב, בין היתר - "אין התייחסות לדוח קודם". הדבר היחיד שהנאשם עשה בעקבות ההודעה היה להעביר את ההודעה למנהל העבודה בשטח. אולם, הנאשם לא וידא שהליקויים אכן מתוקנים ואף לא שוחח עם מנהל העבודה שמצדו לא פעל מיידית לתיקון הליקויים. על פי חקירתו של מנהל העבודה, סמוך לאירוע הוא נותר במשרדו מהרגע שהיועץ אבנעים עזב ועד שעודכן על התאונה.

סיכומי הנאשמים

14. הנאשמים טענו שכתב האישום אינו מפורט דיו ולא אפשר להם להתגונן כראוי שכן לא צוין בו מה עשה את עבודת המנוח ל"עבודה בגובה"; כן לא הוכח שהפיגום עליו עבד המנוח לא היה מגודר; הפיגום אינו נבנה מחדש בכל קומה וקומה. הפיגום מוכן מראש והוא אך נתלה בקומה שבה עובדים. במועד האירוע העבודות התבצעו בקומה השלישית. הפיגום הורכב על הזיזים של הבניין ובכך היה גמור; המנוח לא נפל מהפיגום אלא הפיגום קרס ביחד עם המנוח.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

15. אשר ליסוד הנפשי, הנאשמים טענו שעבירה על תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה איננה מסוג אחריות קפידה. התקנה נחקקה בשנת 2007, זמן רב לאחר תיקון 39 לחוק העונשין בשנת 1995, ולא מצוין בתקנות שהעבירות לפיהן הן מסוג אחריות קפידה, כדרישת סעיף 22(א) לחוק העונשין המחייב ציון מפורש כזה בחיקוק, לרבות תקנה. המדינה הייתה צריכה להוכיח מודעות של אורגן של החברה. במקרה דנן לא הוכחה מודעות כזו שכן הגורם הרלוונטי - מנהל העבודה - לא ראה את העבירה ולא נכח במקום.
16. הנאשמים טענו שהמדינה כלל לא הייתה צריכה להגיש כתב אישום לפי תקנה 8. טענות המדינה מופנות לכשלים של מנהל העבודה ביחס לפיגומים. כלומר, היא עוסקת בעבירות הנוגעות לדיני בטיחות בהקמת פיגומים. לא בעבודה בגובה.
17. הפרקליטות שניהלה את החקירה בגין גרימת מוות ברשלנות סגרה את התיקים נגד החשודים באפריל 2021. אף על פי כן, במרץ 2021 משרד העבודה הגיש כתב אישום בגין אותו אירוע שהתרחש ביום 9.1.18. דבר שהוא בגדר התנהלות חריגה המקימה טענה להגנה מן הצדק.
18. ביום 1.1.18 נכנס לתוקף הצו להגבת האכיפה של דיני עבודה (שינוי התוספת השנייה לחוק), תשע"ז-2017 מכוחו נוספו לתוספת השנייה לחוק הגברת האכיפה של דיני העבודה, תשע"ב-2011, הפרות בתחום חקיקת הבטיחות בעבודה, לרבות תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה. חוק האכיפה קובע מסלול מנהלי של עיצום כספי על הפרות חיקוק בתוספת השנייה. ברירת המחל הוא אכיפה מנהלית. שעה שהחשדות לאחריות לגרימת מוות ברשלנות נדחו, היה ראוי לפעול באמצעים מנהליים.
19. אשר לנאשם - ביום האירוע, לפני האירוע עצמו, הגיע מנהל בטיחות מטעם החברה לערוך סיור. הוא ראה עובדים על הגג ללא ציוד מגן. משכך כינס ביחד עם מנהל העבודה את עובדי השלד, לרבות המנוח, ונתן להם הנחייה להשתמש ברתמות. בתום התדריך ירדו עובדי השלד לאורחת צהרים והבטיחו שישומו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

רתמות כשיחזרו. קבלן השלד הוא קבלן מורשה לביצוע עבודות שלד שיש לו מנהל עבודה וציוד משלו, לרבות פיגומים וציוד בטיחות. המנוח עצמו היה עובד מיומן עם למעלה מ-20 שנות ניסיון, אחראי הפיגומים אצל קבלן השלד ואמון על התקנת הפיגומים. המנוח עבר הדרכות והיה בעל אישור עבודה בגובה. מנהל העבודה היה עורך הדרכות בטיחות מדי בוקר ובדק שימוש ברתמות ביום האירוע. אין מחלוקת שלעובדים סופקו רתמות. קשה לחשוב על אמצעי נוסף שהיה ניתן לנקוט בו שהיה גורם לו ללבוש רתמה בשעת התפרקות הפיגום.

20. הנאשם אינו נדרש להיות אוטוריטה בתחום הבטיחות. הנאשם מינה אנשים לתפקיד - מנהל עבודה, ממונה בטיחות, מנהל אזור ועוד. הנאשם דאג שדוחות הביקורת של ממונה הבטחות בכל אתר יגיעו אליו אישית ויודא שהם מגיעים למנהלי העבודה האמונים על תיקונם ושהם מטופלים.

21. הנאשם פיקח וערך מעקב אישי על תיקון הליקויים והיה בקשר עם מנהל העבודה בנושא. ביום האירוע, כשקיבל תמונות והודעות מממונה הבטיחות על הליקויים, טיפל בכך מיד. העביר למנהל העבודה לטיפול מיידי. למרות שמנהל העבודה אישר שהוא מטפל, הנאשם כתב לו "זה מסוכן ולא בטוח". דוח ממונה הבטיחות שנערך באותו יום אמנם מצביע על ליקויים חמורים, אך הוא נשלח לנאשמים רק יומיים אחרי. דוח פיקוח שנערך בביקורת קודמת של המדינה, שהוגש כראיה, מציין רק מחסור בתווית מתכת על מענב שרשרת וסולם שבו הרווח בין השלבים אינו אחיד (מ/2). דוח נוסף (מ/3) שנערך לאחר הביקורת הקודמת, לפני האירוע, עוסק כולו במסמכים שלא הוצגו למפקחים. הסיבה לכך הייתה שמנהל העבודה לא נכח באירוע ומי שליווה את המפקחים היה מחמוד ג'בארין (ראש צוות עובדים השייך לעובדי קבלן השלד). ועוד באותו יום בוטל הצו שיצא בעקבות אי מילוי הדרישות שהופיעו בו. המסמכים החסרים הוצגו למפקחים ותוקנה אי ההבנה בעניין מינוי מנהל עבודה. מדובר בעניין טכני ולמעשה לא אותרו בביקור ליקויי בטיחות. מסמכים אלו מחזקים את המסקנה שלא היו באתר ליקויי בטיחות רלוונטיים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

22. אשר לדוח בירור תאונת המוות מיום 5.2.20 שערך המפקח פקליס (מ/6) - מדובר בראיה לא קבילה שכן המפקח לא נכח בחקירות החשודים, מדובר בעדות שמועה, והדוח נכתב שנה וחצי לאחר מועד האירוע.

דיון והכרעה

23. לאחר עיון בטענות וראיות הצדדים, החלטתי לזכות את הנאשמים מהטעמים שיופרטו להלן.

24. **"עבודה בגובה"** מוגדרת בתקנות כך:

"כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור –

(1) **המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני;**

(2) **המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי הענין;**

(3) **המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן".**

25. העבירה שיוחסה לנאשמים היא העסקה בגובה בניגוד להוראות סעיף 8(א) לתקנות. לפיכך על מנת להוכיח את יסודות העבירה, יש להוכיח שהעבודה שבוצעה הייתה **"עבודה בגובה"**.

26. מלשון ההגדרה של **"עבודה בגובה"** ניתן להבין שככלל, עבודה בגובה היא עבודה שלא מתבצעת על פני משטח. אלא מדובר בעבודה שמתבצעת בגובה ממש, שאז יש צורך להתלות באמצעים עזרים מתאימים, או במקום שניתן לפול ממנו. כך למשל, עבודה על גג שטוח ויציב לא מצריכה שימוש באמצעי מגן מפני נפילה גם כשהוא לא מגודר, אלא אם העבודה נעשית **"במרחק של יותר מ-2 מטרים מן השוליים הפתוחים"** (סעיף 15(2) לתקנות עבודה בגובה). מרחק זה מסמן את

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

- הגבול ממנו והלאה מדובר בעבודה "שבשלה עלול עובד לפול", כאמור בהגדרת "עבודה בגובה".
27. לאור עיקרון זה, מרחיבה ההגדרה של "עבודה בגובה" את תחולתה גם למקרים המנויים בה בתתי סעיפים (1)-(3) (עבודה על משטח לא מגודר; המצריכה הטייה של 45% לפחות מחוץ למשטח, הגם שהוא מגודר; ועבוד על משטח נייד ממוכן).
28. ודוק, העובדה שהגדרת "עבודה בגובה" מציינת מפורשות (בתת סעיף (1)) שהיא כוללת גם עבודה "המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני" מביאה למסקנה שעבודה מעל משטח עבודה שיש לו "גידור או מעקה תקני" ושאינו חשש לנפילה כתוצאה מהעבודה עליו. למשל משום היעדר גידור וקרבה לשוליים הפתוחים.
29. כתב האישום מציין אמנם שהמנוח עבד על "פיגום", כלומר על "משטח עבודה" אך הוא לא מציין אם הפיגום היה "בלא גידור או מעקה תקני". על אף היעדר הפירוט הנדרש בכתב האישום נגד הנאשמים, העובדות המפורטות בו עדיין מגבשות עבירה, שכן מצוין בו מפורשות שהעובד הועסק בגובה, כלומר, באופן בו הוא עלול לפול או בניגוד לאחת מהחלופות בהגדרת "עבודה בגובה".
30. יחד עם זאת, היעדר הפירוט כאמור מהווה פגם חמור שפוגע ביכולתם של הנאשמים להתגונן. זאת שכן כתב האישום אינו מגלה לפי איזה מן החלופות האפשריות עבודת המנוח היוותה "עבודה בגובה". בהיעדר ציון ספציפי של הנסיבות המהוות "עבודה בגובה" הנאשמים לא היו יכולים להיערך מראש ולהתגונן כראוי בהתייחס לעובדות שהמדינה תבסס את טענותיה עליהן, כדי להוכיח שמדובר היה ב"עבודה בגובה".
31. המדינה שטחה לראשונה טענותיה לכך שהעבודה על הפיגום הייתה "עבודה בגובה" רק בסיכומים. כך כאמור, המדינה טענה בסיכומיה שהתקנת הפיגום לא הושלמה כיוון שמנהל העבודה לא בדק אותו כנדרש בסעיף 22 לתקנות

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ' ואח'

עבודות בניה ושהפיגום לא גודר כראוי בהתאם לתקנה 9(א) לתקנות עבודות בניה.

32. על פי הפסיקה - "נדרשת הקפדה של ממש על ניסוחו. 'לאופן בו מנוסח כתב האישום ישנה השפעה מהותית על יכולתו של הנאשם להתגונן מפני האישומים נגדו'... ניסוח בלתי מוקפד של כתב האישום עלול לשבש את הגנת הנאשם. ניסוח שגוי עלול לגרום להתגוננות בלתי אפקטיבית, להתגוננות מפני עניינים בלתי רלוונטיים או ל'הפקרת' קו החזית העיקרי" (רע"פ 2581/14 אסף יקותיאל נ' מדינת ישראל, עמ' 16 (12.2.15)).

33. במקרה הדנן, הנאשמים ציינו שכתב האישום לא מפורט דיון כבר בדיון מיום 29.11.21 - "אין את העובדות המקימות את ההגדרה הזאת". המדינה השיבה שהיא "אינה מחויבת לרדת לרוזוליציה" המתבקשת ולציין "ברחל בתך הקטנה את מרכיבי ההגדרה" הרלוונטיים. יחד עם זאת, לאחר התדיינות עם הנאשמים, ביום 16.12.21 הוגש כתב אישום מתוקן "כך שסעיף 4 ינוסח מחדש כך שבמקום 'ביום 9/10/2018 ובמהלך יום העבודה באתר נפל אל מותו המנוח... עת פעל להתקנת פיגום זיזי באתר' יבוא - 'ביום 9/10/2018 ובמהלך יום העבודה באתר, המנוח... עמד על פיגום עת פעל להתקנת פיגום זיזי באתר, ונפל ממנו אל מותו'".

34. בהתאם להסכמה שהושגה, הודיעו הצדדים שהנאשמים מוותרים על הטענה שהתיקון עשוי לפגוע בהגנתם "לנוכח ההסכמות שבעטיין נערך התיקון ונוכח המועד בו התיקון מתבקש". לפיכך, על אף הפגם העולה מכתב האישום לא מצאתי לנכון לזכות את הנאשמים מטעם זה בלבד, שכתב האישום לאפירט את העובדות או החלופה הרלוונטית לפיהן עבודת המנוח היוותה "עבודה בגובה".

35. אלא שמסיכומי המדינה עולה שהעובדות עליהן היא ביססה את טענותיה מתפרשות הרבה מעבר לחלופות השונות להגדרת "עבודה בגובה". כאמור, המדינה טענה שהפיגום לא גודר בהתאם לתקנה 9 לתקנות הבנייה ולא אושר לשימוש בהתאם לתקנה 20 לתקנות הבנייה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

36. ודוק, גידור לא תקין ושימוש בפיגום טרם אישורו לשימוש, כשלעצמם מהווים עבירות בטיחות בעבודה. אלא שבמקום לייחס לנאשמים עבירות לפי אותן תקנות בכתב האישום, המדינה ייחסה לנאשמים הפרה של אותן תקנות בסיכומיה וביססה את הפרת תקנה 8 לתקנות עבודה בגובה על בסיס הפרתן של תקנות הבנייה.

37. ודוק, הטענה בסיכומים שהפיגום לא אושר לפי סעיף 20 לתקנות הבנייה מהווה חריגה מפורשת מסעיף 5.1 לכתב האישום שמציין ספציפית שהליקוי שנמצא הוא העסקת המנוח "בגובה, בלא שהיה מאובטח במערכת בלימה מתאימה... בניגוד לדרישות תקנה 8(א)(1) לתקנות...".

38. חריגה זו מפרטי כתב האישום היא רחבה מדי לטעמי עד כדי פגיעה ביכולתם להתגונן, הקמת טענה להגנה מן הצדק וזיכויים.

39. כלל הפניות של המדינה לתקנות הבנייה מתקשרות לנקודה הבאה המהווה גם היא טעם לזיכוי הנאשמים - בכתב האישום נאמר שהמנוח "עמד על פיגום עת פעל להתקנת פיגום זיזי באתר, ונפל ממנו אל מותו". כתב האישום לא מציין את העובדה שהפיגום עצמו נפל.

40. עובדה זו, שהפיגום נפל, הייתה מקובלת על המדינה אשר אימצה את התיאור שנתנו הנאשמים לנסיבות האירוע, כפי שמובא בסיכומי המדינה עצמה - "המנוח עלה על הפיגום, תוך שהוא משוכנע כי הזיז יחזיק את הפיגום וכי הוא אינו עלול ליפול, אולם כששחרר את הפיגום מרצועות המנוף שהחזיקו אותו, נפל הפיגום והתפרק".

41. יש חוסר הלימה בין כתב האישום המציין שהמנוח "נפל" לבין העובדות המוסכמות לפיהן הפיגום נפל. עובדות המקרה אינן מציינות שהמנוח עצמו נפל, אלא שהפיגום התפרק ונפל יחד עם המנוח שעמד עליו. עובדות אלו, שכאמור מקובלות על המדינה, מצביעות על כשל שנפל בהתקנת הפיגום. העובדות הללו,

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

- כשלעצמן, אינן מצביעות על "עבודה בגובה" או על כשל באמצעי מיגון בזמן "עבודה בגובה".
42. בהתאם לכך, ניתן להבין מדוע המדינה הפנתה להפרות שבוצעו לפי תקנות הבנייה בסיכומיה, לביסוס טענותיה נגד הנאשמים. אלא שכאמור, המדינה כלל לא האשימה את הנאשמים בעבירות לפי תקנות הבנייה.
43. אם כן, לאור הסכמת המדינה שהמנוח לא נפל, אלא שהוא עמד על פיגום אשר נפל, יש לזכות את הנאשמים (ר' והשווה ת"פ (חיפה) 3926-04 מדינת ישראל נ' אפעל מתכת 1989 בע"מ (10.4.06) שם זוכו הנאשמים מעבירת גרם מוות ברשלנות כיוון שלא הוכחה "עבודה בגובה". בית המשפט העיר שהחלטת העובד לבצע את העבודה במסגרתה הוא נפל ללא רתמה מחזקת מסקנתו, שכן היא מעידה על כך שלא ראה בעבודה כעבודה בגובה).
44. זאת ועוד, לא הוכח שהעבודה על הפיגום היא בגדר "עבודה בגובה". כאמור, כדי להוכיח שעבודה על פיגום היא "עבודה בגובה" יש להוכיח שהעבודה עליו היא עבודה "שבשלה עלול עובד ליפול..."; שהיא מתבצעת "מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקב תקני"; או שהיא עבודה "המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה...".
45. האפשרות האחרונה (הטיית הגוף מעבר לגדר) אינה רלוונטית לעניינינו; האפשרות הראשונה (עלול ליפול) - ככל שטענת המדינה שהתקנת הפיגום לא הושלמה מכוונת לכך שפיגום לא תקין הוא פיגום שעובד עשוי ליפול ממנו, כאמור, מדובר בחריגה משמעותית מכתב האישום. הנאשמים לא קיבלו הזדמנות להיערך מראש ולהתגונן מפני הטענה שהפיגום לא אושר לשימוש; אשר לאפשרות השלישית - המדינה ביקשה להוכיח שהפיגום לא היה מגודר במספר דרכים עליהם אעמוד כעת.
46. ראשית, הודעת משטרה של מר ג'בארין (הוגשה בהסכמה במסגרת מוצגי התביעה ביום 2.2.26) - המדינה טענה בסיכומיה שמר ג'בארין אישר ש"הפיגום

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

שנפל זֶהָ לפיגום המופיע בתמונה מס' 5 בלוח התצלומים... מתמונה זו ניתן ללמוד כי הפיגום כולל אֶזֶן יד (עליון) ולוח רגל (תחתון) בלבד, אך ללא אֶזֶן תיכון (לוח אמצעי) וללא גידור בקצוות הפיגום". עיון בהודעה עצמה מעלה שג'בארין לא אישר שמדובר בפיגום "זֶהָ" אלא דוגמא לפיגום - "תמונה מס' 5 זֶה דוגמא לפיגום". בהמשך החקירה כשהתבקש להסביר על הפיגום יותר לעומק הוא השיב - "אני לא יודע משהו על הפיגום לפי התמונות". מר ג'בארין עצמו לא זומן לעדות להיחקר על גידור הפיגום.

47. המדינה לא הציגה ראיות המצביעות על היעדר גידור בפיגום שהתמוטט להבדיל מראיות נסיבתיות כגון תמונות על פיגומים אחרים ועדות יועץ הבטיחות שהעיד שהוא ציין בדוח שלו על היעדר פיגומים באתר (לא בפיגום שהתמוטט עצמו). לעומת זאת, הנאשם (ר' עמ' 3, ש' 5, עמ' 11, ש' 37 לפרוטוקול 11.2.26) והמנהל יקרנגי (עמ' 13, ש' 18 לפרוטוקול 30.12.25) העידו שהפיגום הגיע מוכן עם מעקה ושמדובר בפיגום נייד (לא ממוכן) שעשו בו שימוש בקומה הראשונה והשנייה. כן, הנאשמים הפנו בסיכומיהם לכך שבחקירתו של המנהל יקרנגי הציגו לו תמונות מדוח זיהוי פלילי של הפיגום שנפל (מ/15, עמ' 5), אך המאשימה לא הגישה את הדוח כראיה בהליך. מכאן שמדובר במחדל ראייתי שפועל לחובתה.

48. אם כן בהתחשב במכלול הראיות, אינני סבורה שהוכח מעבר לכל ספק סביר שהפיגום עליו עבד המנוח לא היה עם מעקה תקני.

49. גם אם אצא מנקודת הנחה שעבודה על פיגום לא מאושר בקומה שלישית היא עבודה "שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים", עדיין לא הייתי סבורה שיש להרשיע את הנאשמים. זאת שכן לא הוכח היסוד הנפשי הנדרש - מודעות. אינני מסכימה עם המדינה שעבירה על תקנות עבודה בגובה היא עבירת אחריות קפידה.

50. עבירה על הוראה שנחקקה לאחר תיקון 39 לחוק העונשין, שתוקן בשנת 1994, תהיה מסוג "אחריות קפידה" רק אם נקבע לגביה מפורש כך בחיקוק:

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב -יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

"על מנת לקבוע אם עבירה הינה מסוג 'אחריות קפידה' יש לבדוק לפיכך בשלב ראשון אם נחקקה טרם כניסתו לתוקף של תיקון 39, או לאחריה. ככל שהעבירה נחקקה לאחר התיקון – תוכר כעבירה מסוג אחריות קפידה רק אם נקבע כך בחיקוק לעניין העבירה הספציפית. ככל שהעבירה נחקקה טרם התיקון – תוכר כעבירה מסוג אחריות קפידה רק ככל שנקבע כך ב'דין', לרבות בהלכה הפסוקה, כאשר השאלה הינה האם לפרש זאת רק כהלכה פסוקה שניתנה טרם כניסת תיקון 39 לתוקפו" (ע"פ (ארצי) 50155-08-10 חברת השמירה בע"מ - מדינת ישראל - משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (6.11.12)).

51. הפסיקה הכירה בכך שניתן לסווג גם עבירות שחוקקו לפני תיקון 39 ולא הוחלט לגבי סיווגן טרם התיקון, שהן מסוג אחריות אחריות מוחלטת (הסיווג הקודם של עבירות אחריות קפידה, טרם התיקון). ובלבד "שהפסיקה הכירה בסוג עבירות דומה" שהן עבירות אחריות מוחלטת (ברע"פ 2929-04 מדינת ישראל נ' רפאל אוחנה, פס' 5 (25.6.07)). אלא שתקנות בטיחות העבודה בגובה תוקנו, כפי שצינו הנאשמים בסיכומיהם, רק בשנת 2007, זמן רב לאחר תיקון 39 לחוק העונשין. גם לפי הדעה המרחיבה שניתן לסווג עבירות כאחריות קפידה גם אם לא קיימת פסיקה לגבי עבירות דומות, אפשרות זו מצומצמת לעבירות שתוקנו לפני תיקון 39 (ר' שם).

52. מעבר לכך עליו לציין שלאחר עיון בפסיקה לא מצאתי את מקור הפסיקתי שהכריע לאחר בחינה ודיון ובצורה פוזיטיבית שעבירה על תקנות בטיחות בעבודה הן בגדר אחריות מוחלטת:

ע"פ (ארצי) 53735-06-16 חיים גרינברג - מדינת ישראל (14.9.18) – מפנה לפסק הדין בעניין מפירומאל ואומר ששם נקבע שמדובר באחריות מוחלטת לפקודת הבטיחות.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בנין ולהשקעות בעמ ואח'

דיון (ארצי) 3-8-מד מיפרומאל ירושלים בע"מ - מדינת ישראל, פד"ע יט(1) 339 (17.3.88) - נאמר "יש לזכור גם כי עוסקים אנו בעבירות בנות אחריות מוחלטת...". אולם, לא נאמר על סמך מה הגיע בית הדין למסקנה זו.

פסק הדין בעניין גרינברג מפנה גם לדיון (ארצי) 1-8-נב אלי לוי - מדינת ישראל, פד"ע כה(1) 154 (6.12.92) שמפנה גם הוא למיפרומאל. אך אין אמירה ברורה שיש הכרה בעבירות לפי פקודת הבטיחות כעבירות אחריות מוחלטת.

פסק הדין בעניין מיפרומאל מפנה לדיון (ארצי) 9-8-ל מדינת ישראל - גרפופלסט בע"מ, כרמיאל, פד"ע א(1) 093 (5.7.70) - אלא שפסק הדין עוסק באישום על עבודה במנוחה השבועית;

המקור היחיד שקובע פוזיטיבית שעבירות לפי תקנות הבנייה הן בגדר "אחריות מוחלטת" הוא דיון (ארצי) 6-8-לד מדינת ישראל - נתן ברקוביץ, פד"ע ו(1) 141 (25.11.74). כך, בקצרה, נקבע שם שעבירה על תקנות הפיגומים היא בגדר אחריות מוחלטת. זאת מתוך קל וחומר ממה שנקבע בעניין מנוחה שבועית בעניין גרפופלסט - "מה שנאמר באותו פסק-דין לעניין שעות עבודה במסגרת חוק שעות עבודה ומנוחה, תופס, מקל וחומר, לעניין פיגומים במסגרת התקנות שעניינן פיקוח נפש. במקרה הנדון מוטלת אחריות מוחלטת על אדם, לאו דווקא בשל מעשה או מחדל שיש לייחסו ישירות לאותו אדם, אך אין זה מקרה יחיד, שזאת היא התוצאה של יישום התקנות לשם השגת מטרתן".

53. על סמך האמור לעיל, קשה לומר שנקבעה הוראה בדיון ממנה יש להסיק שתקנות הבטיחות העבודה בגובה הן עבירות מסוג "אחריות קפידה". זאת, לבד מן העובדה שהתקנות נחקקו לאחר תיקון 39.

54. מתוך נקודת מוצא זו שהמדינה הייתה צריכה להוכיח יסוד נפשי של מודעות, אני סבורה, כאמור, שיסוד זה לא הוכח. בטח שלא מעבר לכל ספק סביר.

55. מהנסיבות המוסכמות שהובאו בסיכומי המדינה עולה שהמנוח פעל באופן יזום ועצמאי. עת המנוח ניגש להתקין את הפיגום, תחילה הוא זיהה שאחד מהזיזים

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 8109-03-21 מדינת ישראל נ' שלמה קופמן חברה לקבלנות בניין ולהשקעות בעמ ואח'

לתליית הפיגום חסר. אז המנוח התקין את הזיז בעצמו. הפיגום נתלה באמצעות מנוף. המנוח עלה על הפיגום כדי להסיר את המנוף והפיגום נפל. בתוך רצף אירועים זה לא ברור מתי וכיצד יכול היה מנהל העבודה - בין מטעם החברה ובין מטעם קבלן השלד - לבחון את הפיגום ולאשרו לשימוש ללא ציוד עבודה בגובה.

56. בנסיבות אלו לא ניתן לומר שהתגבשה אצל החברה, באמצעות אורגניה הרלוונטיים, המודעות למחדל שנוצר. מטעם זה ניתן גם להבין מדוע המדינה לא ייחסה "קצה קצהו" של אחריות לתוצאה הקטלנית שקרתה - מותו של המנוח. גרימת מוות ברשלנות אמנם אינה טעונה יסוד נפשי, אך היא מצריכה לענות בחיוב לשאלה אם אדם סביר היה יודע או צריך לדעת על הכשלים שהובילו לנזק. המדינה, כפי שנראה, לא סברה שהתשובה לשאלה זו חיובית.

57. מטעם זה ולאור מכלול הנסיבות שתוארו, לא שוכנעתי מעבר לכל ספק סביר שניתן לייחס לחברה את המודעות הנדרשת לכך שהמנוח עלה על פיגום טרם קבלת אישור לתקינותו.

58. לאור מסקנותיי לעיל, אין מקום להידרש לאחריות הנאשם.

סוף דבר

59. אני מזכה את הנאשמים מהעבירות המיוחסות להם.

ניתנה היום, ח' תמוז תשפ"ו, 23 יוני 2026, בהעדר הצדדים.

חתימה

